

Padde­rapport 2017

Sjældne padde­ i Vordingborg Kommune

Kvækkende strandtudse på Knudshoved den 9. maj 2017

Forord

Padderapport 2017 afrapporterer overvågningen af de sjældne paddearter der yngler i Vordingborg Kommune. Det drejer sig om arterne klokkefrø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og grønbroget tudse.

Vordingborg Kommune er hjemsted for en stor andel af den sjældne danske paddebestand. Padderapport 2017 er en fortsættelse af et regelmæssigt fokus på tilstanden hos de sjældne padder. Der er i årene 2016 og 2017 registreret sjældne padder i 119 vandhuller.

Rapporten er udarbejdet for Vordingborg Kommune af Amphi Consult på baggrund af besøg i foråret og sommeren 2017. Feltarbejdet er udført af konsulenterne Kåre Fog og Flemming Kruse. Flemming Kruse har samlet informationerne og skrevet rapporten.

Kortreferencer, f.eks. A24, henviser til Vordingborg Kommunes interne kortbladsystem.

Alle fotos er taget af Flemming Kruse, medmindre andet fremgår.

Overvågningen er resultatet af mange besøg ved et meget stort antal vandhuller. Hovedparten af besøgene foretaget i tidsrummet fra et par timer før solnedgang til kl. 02 – 03 om natten, hvor hovedparten af padderne stopper med at kvække. Overvågningen baserer sig primært på optælling af kvækkende hanner, hvilket er en anerkendt metode til vurdering af en paddebestands størrelse og udvikling over en årrække.

Det er ikke alle besøg der giver ”positive resultater”, forstået på den måde at den eftersøgte padde findes på lokaliteten. Vandhuller der er besøgt uden fund af sjældne padder fremgår ikke af rapporten.

Overvågningen i 2017 var vanskelig på grund af det meget tidlige og lune forår allerede i marts. Foråret blev imidlertid afløst af en kold april med både frost og sne, som satte en stopper for kvækning i vandhullerne. Maj blev igen lun og fugtig og det fortsatte i juni. En oversigtlig gennemgang af klimaet i første halvår af 2017 er medtaget sidst i rapporten.

Resume af sæsonen 2017

Overvågningen i 2017 giver følgende status for de 5 sjældne paddearter i Vordingborg Kommune.

Klokkefrøen har med de to bestande på Knudshoved og Paradiset/Knudsskov haft en særdeles god sæson. Ynglesæsonen kom sent i gang, først den 8. maj kvækkede de første hanner i vandhullerne på Knudshoved. Samlet blev der optalt 187 kvækkende hanner. Omregnet til voksne dyr (hanner + hunner) tæller bestanden nu 752 voksne dyr. Det højeste antal i flere år, men stadigvæk et pænt stykke fra de 2000 voksne dyr som er målet for en bestand af klokkefrøer med god bevaringsstatus på Knudshoved Odde.

Løgfrøen er kun fundet på Knudshoved, dog i et vandhul mere end i 2016. Antallet af kvækkende hanner er i 2017 optalt til 19 mod 13 i 2016. Overvågningen blev vanskeliggjort af den kolde april, der stort set ikke gav observationer ved den elektroniske lytning. Ved overvågningen i maj var der kun svag og uregelmæssig kvækning.

Løvfrøen har generelt haft en god sæson. Også løvfrøen kom sent i gang med sæsonen og de første kvækkende hanner blev hørt ved Kulsbjerg 29. april. Herefter kom der gang i koret ved alle ynglevandhullerne i anden uge i maj. Der er i 2017 optalt 658 kvækkende hanner i 66 vandhuller mod 588 kvækkende hanner i 61 vandhuller. Der er sket en del forskydninger i brugen af vandhullerne. Der er kommet enkelte nye vandhuller til og lidt færre er opgivet i 2017. Løvfrøbestanden vurderes som i udvikling på Knudshoved og Knudshoved Odde, på og omkring Kulsbjerg Øvelsesplads samt ved Roneklint.

Strandtudsens blev i 2016 observeret for første gang i mange år på Knudshoved. Den er kun set og hørt i det yderste, vestlige vandhul, A24. I 2016 blev der optalt 20 kvækkende hanner og i 2017 25 kvækkende hanner. Det er glædeligt, at der nu 2 år i træk har været yngleaktivitet på Knudshoved. På Avnø blev der, i lighed med 2016, hørt 2 kvækkende hanner i Gåsesøen (C2).

Grønbroget Tudse er i 2017 optalt til 299 kvækkende hanner i 28 vandhuller. I 2016 var det tilsvarende tal 274 kvækkende hanner i 32 vandhuller. Der er store variationer i de enkelte områder, således har grønbroget tudse haft en dårlig sæson i mange af de helt kystnære vandhuller på grund af oversvømmelse med havvand i januar 2017.

Klokkefrø *Bombina bombina*

Klokkefrøen er meget afhængig af vandkvaliteten i såvel yngle- som fourageringsvandhuller. Der skal således findes lavvandede vandhuller, som ikke tørrer ud henover sommeren. Samtidig er det vigtigt, at der i tilknytning hertil findes dybere permanente vandhuller, hvor den kan søge føde. Prædation fra fisk på æg og yngel og fra hejrer på voksne individer kan undertiden være en trussel for lokale bestande. Desuden trives arten bedst, hvor omgivelserne er ekstensivt græssede arealer eller overdrev, gerne med en udyrket bræmme omkring det enkelte vandhul.

Klokkefrø fra Knudsskov, B21, Maj 2017.

Der er 2 bestande i Vordingborg Kommune; den oprindelige bestand på Knudshoved og "dubletbestanden" i Knudsskov og Paradiset.

Den samlede klokkefrøbestand er i foråret 2017 optalt til 187 kvækkende hanner i 19 vandhuller. Bestanden (hanner + hunner) er, på baggrund heraf, beregnet til 752 voksne dyr, og hermed den

største i Danmark. Det skal bemærkes, at der i 2017, i forhold til 2016, er registreret Klokkefrøer i 3 nye vandhuller. 2 vandhuller der blev benyttet i 2016 er ikke benyttet i 2017.

Klokkefrøbestandene er overvåget intensivt forår og sommer 2017.

Vandhuller med Klokkefrøer i 2017.

Knudshoved

Bestanden på Knudshoved er den oprindelige klokkefrøbestand.

Der er i 2017 registreret 135 kvækkende hanner i 10 vandhuller (A4, A5, A8, A9, A11, A14, A19, A20, A23, A24). Den samlede voksne bestand (hanner og hunner) er beregnet til 612 voksne dyr.

Vandhullet A9 hvor der i 2017 vurderes at være over 200 voksne klokkefrøer.

Knudshoved Odde (Knudsskov og Paradiset).

Bestanden er en "dubletbestand" fra Knudshoved, etableret mellem 2000 og 2003.

Der er i 2017 registreret 52 kvækkende hanner i 9 vandhuller (B3, B4, B6, B7, B15, B20, B21, B23, B27). Den samlede voksne bestand (hanner + hunner) er beregnet til 140 voksne dyr.

Det nyetablerede "fladvand", B7, i nordkanten af Paradiset tiltrak allerede i sin anden sæson 12 kvækkende klokkefrøer.

Løgfrø *Pelobates fuscus*

Løgfrø yngler i et bredt spektrum af lavvandede vandhuller og vådområder lige fra helt små vandsamlinger til søer og moser på flere hektarer. Temporære vandhuller og oversvømmelser kan også være vigtige yngleområder for arten, forudsat de holder vand frem til midt på sommeren. Uden for yngletiden opholder arten sig på arealer med løs, sandet jord og lavt voksende vegetation. Løgfrø raster typisk indenfor en radius på ca. 500 meter fra ynglevandhullet. Arten anses for at have en relativ dårlig spredningsevne og klarer sig dårligt i intensivt udnyttede landskaber. Den er sårbar overfor forringelser af såvel yngleområder som reduktion i udstrækningen af egnede levesteder på land.

Løgfrøen er desværre endnu en paddeart som har haft en voldsom tilbagegang i de seneste hundrede år. Bestanden på Knudshoved er således den eneste sikre forekomst på Sjælland udenfor det nordøstsjællandiske område.

Løgfrø fra Knudshoved 2017

Der er i 2017 registreret 19 kvækkende hanner i 4 vandhuller (A4, A9, A20, A24).

Overvågningsbetingelserne i det atypiske forår 2017, med en lun marts og en vinterlig april, gjorde det meget vanskeligt at overvåge løgfrøbestanden. Der var tale om kortvarig og svag kvækning. Overvågningen er foretaget med elektronisk lytteudstyr. Overvågningen i 2017 påviste løgfrø i et nyt vandhul (A24). Der er en forhåbning om, at en eftersøgning i vandhuller mellem Draget og Knudsskov kan afsløre ukendte forekomster af løgfrøer.

Vandhuller med kvækkende Løgfrø i 2017

Vandhul A20 på Knudshoved hvor der i 2017 blev registreret 6 kvækkende løgfrøer

Løvfrø *Hyla arborea*

Løvfrøen yngler i mange forskellige typer af vandhuller og vådområder, men foretrækker lavvandede, temporære vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer. Udenfor yngletiden opholder løvfrøen sig især i levende hegn, krat og skovbryn. Løvfrøen har en god spredningsevne og er i stand til at kolonisere nye vandhuller op til flere kilometer væk fra eksisterende, livskraftige bestande. Langt de fleste individer kan leve indenfor en afstand på blot 100 meter fra ynglestedet, såfremt der er tilstrækkeligt med egnede rasteområder.

Løvfrøen var i starten af 1900-tallet vidt udbredt i Sydsjælland, Møn og på Bogø, men forsvandt med stor fart i den sidste halvdel af forrige århundrede på grund af store ændringer i landbrugs- og skovbrugsdriften. Udviklingen i Vordingborg Kommune er tidligere grundigt beskrevet.

Der er i Vordingborg kommune i 2017 registreret 658 kvækkende løvfrøer i 66 vandhuller. Løvfrøen findes i tre adskilte bestande: 1) Knudshoved og Knudshoved Odde, 2) den store Løvfrøbestand samlet omkring Kulsbjerg Øvelsesplads og 3) Præstø-bestanden omkring Roneklint på Jungshoved. Herudover findes en meget lille, isoleret bestand i skoven Nygårds Have nord for Vordingborg.

Kvækkende løvfrøhan fra Knudshoved, maj 2017.

Kortet viser de 66 vandhuller hvor der i 2017 blev registreret kvækkende løvfrøer.

Knudshoved

Der er registreret 150 kvækkende hanner i 12 vandhuller (A4, A5, A8, A9, A11, A13, A14, A19, A20, A22, A23, A24).

I 2010 blev der optalt cirka 50 kvækkende hanner. I 2011 75-80 kvækkende hanner. I 2016 120 kvækkende hanner. Der er således tale om en betydelig fremgang for bestanden på Knudshoved, der nu er kommunens næststørste (efter bestanden på Kulsbjerg Øvelsesplads).

Knudshoved Odde (Knudsskov og Paradiset)

Der er registreret 49 kvækkende hanner i 7 vandhuller (B3, B4, B7, B8, B9, B15, B19).

I 2008 blev der for første gang hørt kvækkende løvfrøer øst for Draget. Det drejede sig om 3 kvækkende hanner i vandhul B7 i Paradiset. I 2011 blev der hørt 18 hanner. I 2016 blev der talt 10 kvækkende hanner i vestkanten af Knudsskov. I 2017 har løvfrøen etableret sig centralt i Knudsskov med 3 kvækkende hanner i B19 ved Ramforbi. Der er således tale om en fortsat vækst og spredning af løvfrøbestanden. Der må forventes en fortsat spredning mod øst på Knudshoved Odde, hvor der i de seneste år er gravet et større antal egnede vandhuller i et korridorprojekt.

Nygårds Have nord for Vordingborg

Lille isoleret bestand der er opstået ved udsætning af yngel fra Stensbybestanden i 1989 - 1999.

Der er registreret 3 kvækkende hanner i kun 1 vandhul (I10). Bestanden var i 2005 oppe på 85 kvækkende hanner. Der er tale om en stor tilbagegang for Nygårds Have-bestanden. Der har været store problemer med vandhullerne i Nygårdshave på grund af tilgroning og fisk. Der er taget hånd om problemerne i samarbejde med ejeren. Om det har virket vil sæson 2018 vise.

Løvfrøbestandene omkring Kulsbjerg Øvelsesplads

Den store Sydsjællandske løvfrøbestand omkring Kulsbjerg Øvelsesplads har sit udspring i den store redningsaktion for løvfrøerne der udspandt sig fra slutningen af 1980'erne. Bestanden har senere, naturligt, etableret sig i en række mindre bestande fra Nyråd i vest til Langebæk i øst.

Løvfrø-vandhullet K5 der er beliggende ved Fladbækken nord for Nyråd.

Nyråd

Der er registreret 34 kvækkende hanner i 3 vandhuller (K3, K4, K5). Bestanden er grundlagt naturligt ved indvandring fra Kulsbjerg Øvelsesplads i 2004. Først til vandhullet K10, senere år K9, K11 og K12. I 2011, 2012 og 2013 var der 1-2 kvækkende hanner i K3, K4 og K5. I 2015 3-4 hanner i K5 nord for omfartsvejen, 2-4 hanner i K4 og 2 hanner i K3. Der blev i 2015 fundet en netop forvandlet løvfrø ved K6. I forhold til 2016 er der flyttet meget rundt på bestanden, der nu har koncentreret sig i K5 umiddelbart nord for omfartsvejen. Her var der et sandt løvfrøkor med omkring 30 hanner i hele maj måned. Der er fortsat 2 hanner der holder stand i K3 og K4 syd for omfartsvejen. Vandhullerne omkring Munksgård er helt forladt, muligvis på grund af fisk og tiltagende skygge i skoven. Der er endnu ikke tegn på spredning af løvfrøbestanden mod sydvest i retning af Vintersbølle Overdrevs mange søer.

Stensved

Der er registreret 51 kvækkende hanner i 5 vandhuller (L45, L47, L48, L54, L56).

Antallet af benyttede vandhuller og antallet af kvækkende hanner er stort set uforandret i forhold til 2016.

Kulsbjerg Øvelsesplads

Der er registreret 304 kvækkende hanner i 24 vandhuller (L2, L3, L7, L8, L9, L10, L13, L14, L15, L16, L17, L20, L23, L24, L26, L27, L31, L32, L33, L34, L35, L36, L58, L59). Kommunens og en af Danmarks største bestande af løvfrøer.

Koret startede på grund af april-kulden først 8. maj og var først rigtig aktivt medio maj over hele området. Der er registret et nyt løvfrøvandhul på øvelsespladsen (L58) lige syd for skydebanen, samt en enkelt kvækkende han umiddelbart nord for øvelsespladsen (L59). Vurderingen er at bestanden er meget stabil, men med en svagt stigende tendens.

Bestanden er i 2017 optalt på frivillig basis.

Stensby

Der er registreret 29 kvækkende hanner i 5 vandhuller (M3, M4, M19, M22, M29).

Omkring Stensby Mark, blev der hørt løvfrøer i 5 vandhuller. Et vandhul fra 2016 er ikke benyttet (M7). Til gengæld er Stensby Gadekær (M29) blevet benyttet. Det store kor i 2017 blev hørt i M4 i

nordkanten af skoven syd for Stensby Mark samt, næsten lige så stort, i M3 ved Pilegårdsvej. De østlige vandhuller M19 og M22 holder lige akkurat stand med 2 kvækkende hanner i hver.

Langebæk

Der er registreret 10 kvækkende hanner i 3 vandhuller (N11, N12, N14).

Omkring Langebæk Rådhus og Nørre Vænge er der i årene 2013-2015 gravet 14 vandhuller. Området har potentiale som et muligt nyt tyngdepunkt for en løvfrøbestand under spredning fra Kulsbjerg Øvelsesplads.

I 2016 blev der registreret kvækkende løvfrøer i de 2 nordlige vandhuller N11 og N12 med henholdsvis 2 og 5 hanner. I 2017 er vandhullet N14 ved Nørre Vænge taget i brug af 4 løvfrøhanner. Der er således positive tegn på spredning af løvfrøbestanden.

Præstø-bestanden

Roneklint

Der er registreret 28 kvækkende hanner i 6 vandhuller (P2, P4, P5, P6, P8, P9).

Det nye vandhul (2015), P6, der har huset Løvfrøer i både 2016 og 2017.

Jungshoved

Der er i siden 1989 gjort en betragtelig indsats for den lille, isolerede bestand af løvfrøer på Jungshoved. I de seneste 4 år er der gjort endnu en stor anstrengelse for løvfrøerne omkring Roneklint med gravning af flere nye vandhuller og etablering af ekstensiv græsning omkring disse, bl.a. med stor støtte fra Den Danske Naturfond. Flere af de nye vandhuller (P6, P8, P9) er da også indtaget af kvækkende hanner i 2016 og 2017, så en vis spredning kan konstateres. Det oprindelige vandhul (P5) ligger endnu lidt skyggefuldt og har ikke genvundet fordums styrke med indtil 100 kvækkende hanner.

Det oprindelige løvfrø-vandhul, P5, i Bøndernes Egehoved

Strandtudse *Bufo calamita*

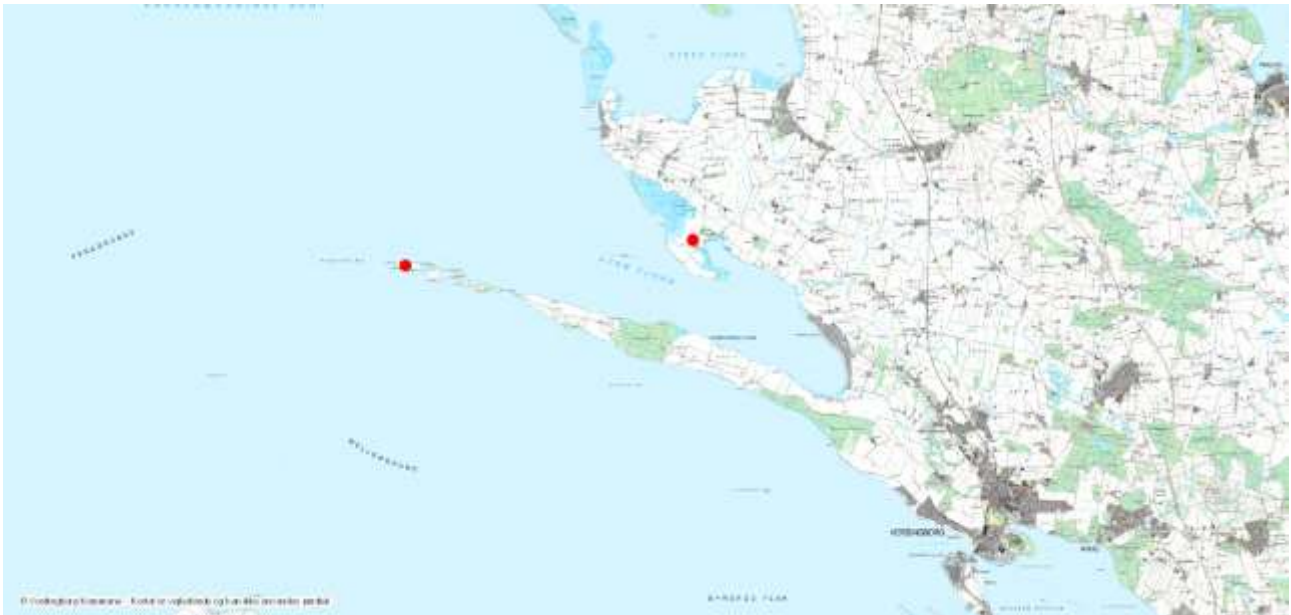
Strandtudsen er afhængig af, at der på en given lokalitet findes helt lysåbne, helst tidvise vandsamlinger, der kan benyttes som yngleområder, samt at der i umiddelbar tilknytning til disse findes egnede fødesøgningsområder for nyforvandlede strandtudser og endelig, at der findes rasteområder med åbne partier med enten ingen eller meget lav vegetation. Der skal desuden findes egnede sprednings- og vandringsveje med åbne partier mellem yngle- og rasteområderne. Sådanne miljøer findes i fugtige klitlavninger og lavvandede områder på afgræssede strandenge, i afsnørede strandsøer samt fugtige lavninger omkring kystlaguner.

Strandtudse var tidligere almindelig langs kysterne omkring Smålandshavet, men er gået meget tilbage og findes nu kun på Omø og Agersø, Dybsø og Knudshoved. Alle stederne er bestandene små og sårbare. Denne tilbagegang er sket i hele det østdanske område og Strandtudsen er en af det østlige Danmarks mest truede paddearter.

Der er, fra tidligere, kendskab til mulige strandtudser på Tærø, Vestmøn og Ulvshale. Det formodes at disse bestande er uddøde. En eftersøgning på Tærø i 2017 påviste ikke strandtudse.

Der er registreret 27 kvækkende strandtudser i 2 vandhuller (A24, C2).

Strandtudsen er afhængig af oversvømmelseslignende vandhuller, som der var en del af i både 2016 og 2017.

De to vandhuller hvor der blev registreret strandtudse i 2017

Knudshoved

Der er registreret 25 kvækkende hanner i 1 vandhul (A24). Der blev efterfølgende registreret haletudser i vandhullet. Der er tale om en uforandret bestand i forhold til 2016.

Strandtudsen har været kendt fra Knudshoved i 1940'erne, men blev ikke observeret i en lang årrække før i 2010, hvor der kvækkede 2 hanner og fundet få nyforvandlede tudser. I 2016 og 2017 har der været kor af kvækkende Strandtudser i A24. Udeblivelsen i flere år kan skyldes faktorer som høj saltholdighed i ynglevandhullerne.

Avnø Naturcenter

I Gåsesøen (C2) blev der registreret 2 kvækkende hanner.

Der blev i 2004 og 2005 udsat haletudser af strandtudse i C2, C3 og C6. Bortset fra en enkelt mulig observation i 2007, er der ikke hørt strandtudser på Avnø. I maj 2016 blev der i den store ferske oversvømmelser (C2) hørt 2 strandtudser. Iagttagelsen blev gentaget i 2017. Der er ikke kendskab til ynglesucces i de 2 år.

Solnedgang over vandhullet / oversvømmelsen A24 på spidsen af Knudshoved, hvor der i 2016 og 2017 har været kor af kvækkende strandtudser.

Grønbroget Tudse *Bufo viridis*

Grønbroget tudse yngler her i landet oftest kystnært i forskellige typer vandhuller uden vegetation, gerne i nyopståede og nyetablerede vandhuller. Uden for yngletiden opholder den sig i mange forskellige lysåbne habitater, ofte i anselig afstand fra ynglevandhullerne. Den Grønbrogede tudses yngle- og rasteområder skal være udsat for en eller anden form for naturlig eller menneskeskabt "forstyrrelse", for at tudserne kan anvende dem. Denne type "forstyrrelse" skal fortsættes, hvis yngle- eller rasteområder skal bevares, hvilket i mange tilfælde sker gennem menneskelig udnyttelse af arealerne. Hvis levestederne ligger urørte, vil de hurtigt ændre sig på en sådan måde, at tudserne ikke længere kan leve der.

Der er i 2017 optalt 299 kvækkende hanner af grønbroget tudse i 28 vandhuller. Mange af de kendte ynglevandhuller blev oversvømmet med saltvand i forbindelse med januar-oversvømmelsen 2017. Det har haft den betydning, at mange vandhuller har været for salte som ynglevandhuller.

Grønbroget tudse findes i Vordingborg i tre adskilte bestande: 1) bestanden på Svinø, sydsiden af Dybsø Fjord, Avnø Fjorden og Knudshoved, 2) bestanden i Vordingborg og 3) bestanden på Bogø og Vestmøn. Hertil kommer helt isolerede forekomster (få individer) ved Lundby og Elmelunde.

Kvækkende Grønbroget Tudse i Gåsesøen (C2) på Avnø.

Bestandene på Sjællandssiden af Vordingborg Kommune

Vandhuller på Sjællandssiden af Vordingborg kommune med Grønbroget Tudse i 2017

Knudshoved

På Knudshoved er der registreret 3 kvækkende hanner i 1 vandhul (A16).

Knudshoved er en gammelkendt lokalitet for grønbroget tudse, dog uden at der har været en stor bestand. Tudsene har problemer med, at dens kystnære ynglevandhuller med jævne mellemrum oversvømmes med havvand. Ofte invaderes vandhullerne ved oversvømmelserne tillige med hundestejler, hvilket også er ødelæggende for tudsernes æg og haletudser.

Avnø Naturcenter

På Avnø Naturcenter er der registreret 35 kvækkende hanner i 1 vandhul (C2).

Avnø er en nyere ynglelokalitet for grønbroget tudse der indvandrede i 2001 efter flyvepladsens lukning og ophør af dræning. Det vurderes, at bestanden fik et knæk i stormfloden i november 2006, men nu tilsyneladende har genvundet sin gamle bestandsstørrelse. På området er der med dæmninger og nye vandhuller skabt mere permanente og gunstige ynglebetingelser for tudserne på Avnø. Både ynglesæsonerne 2016 og 2017 har været gode på Avnø.

Svinø – Kostræde m.v.

På Svinø er der registreret 104 kvækkende hanner i 9 vandhuller (D6, D8, D9, D15, D18, D19, D22, D32, F1). I vandhullet F1 og oversvømmelserne nedenfor Dybsø Fjordbanke blev der registreret 80 hanner; kommunens bedst besøgte lokalitet for grønbroget tudse. Beboerne i Kostræde Banker meldte i eftersommeren om "invasion" af grønbroget tudse (vokse og unger).

Der er i efteråret 2016 foretaget oprensning af et større antal af den grønbrogede tudses vigtigste ynglevandhuller syd for Svinø By. Flere af disse vandhuller blev benyttet i 2017, muligvis fordi en del af vandhullerne på Hyltemade blev oversvømmet i januar 2017. Desværre var der ikke de samme muligheder på sydsiden af Dybsø Fjord, hvor kun et vandhul blev benyttet (F1).

Der er kendskab til en bestand af grønbroget tudse omkring Køng Kanals udmundning nord for Næs-Skaverup Strand. Bestanden er ikke undersøgt i hverken 2016 eller 2017.

Den lille bestand af grønbroget tudse mellem Køng og Lundby, der holder til i nogle igangværende lergrave, er besøgt nogle gange i foråret 2017. Der er optalt 5 kvækkende hanner.

Vandhullet F1, laguner og oversvømmelser på strandengen syd for Kostræde Banke er kommunens vigtigste område for grønbroget tudse. September 2017.

Vordingborg By

I Vordingborg er der registreret 65 kvækkende hanner i 2 vandhuller (J3, J16).

I flere år var vandhullet J14 på Kirkeengen tudsens kendte yngledam. Senere blev der kendskab til grønbroget tudse omkring Trellemarken, hvor de formentlig har ynglet i nogle oversvømmelser ved Vordingborg Køkkenet. I 2013 blev de genetablerede voldgrave indtaget af de grønbrogede tudser med 12-15 kvækkende hanner.

Voldgraven, J16, med en hastigt voksende bevoksning af Søblad og desværre også en stor bestand af fisk.

Trellemarken

Det vigtigste vandhul i området er vandhullet ved Vordingborg Køkkenet (J3). Der er i 2017 optalt 15 kvækkende hanner. Der er set både æggnore og haletudser i J3. Vandhullet er etableret i 2011 i forbindelse med etableringen af naturområdet Trellemarken i 2008-2011. Der er i efteråret 2017 foretaget en oprensning af dunhammer og tagrør i søen. Herefter er det håbet, at vandhullet kan renholdes manuelt med leslåning og optrækning af planter.

Vandhullet J3 (Køkkensøen) ligger syd for Vordingborg Køkkenets nye administrationsbygning på Langøvej i Vordingborg. Søen har en meget fin vandkvalitet, men desværre mange dunhammer.

Voldgravene

Ved den grønbrogede tudses opdukken i voldgravene i 2013 var der store forventninger om at voldgravene kunne blive en god permanent yngleplads for tudsen. I 2013 og 2014 var der 10-14 kvækkende hanner, i 2015 var der kun 5-6 tudser der kvækkede og i 2016 blev der kun talt 3 kvækkende tudser. Ved overvågningen i de 4 år kunne der konstateres en tiltagende mængde af fisk i voldgravene, heraf mange tydeligvis udsatte store karper, guldfisk og endog stør. Derfor var forventningerne til optællingen i 2017 ikke store, men fra 7.maj blev koret af kvækkende hanner kraftigere dag for dag og det endte mod slutningen af maj med omkring 50 hanner. Forklaringen på de mange dyr er, at generationen fra 2013 var blevet kønsmoden og nu var i voldgraven for at yngle.

Bestandene på Møn og Bogø

Vandhuller på Farø, Bogø og Møn hvor der er registreret grønbroget tudse i 2017

Farø

Farø har tidligere været hjemsted for en stor bestand af grønbroget tudse, men de er ikke hørt i 2017. Der er i efteråret 2016 gennemført en del forbedringer af forholdene for tudserne på Farø, men de har altså ikke endnu kvitteret herfor. Måske er der ikke længere overlevende tudser på øen?

Bogø

På Bogø er der registreret 11 kvækkende hanner i 3 vandhuller (S4, S8, S17)

Bogø har været berømt for sin bestand af grønbroget tudse. Bestanden har formentlig talt over tusinde eksemplarer. I dag er tudsen sjælden på Bogø.

Bremaengen er en sikker lokalitet, og på trods af oversvømmelsen af engen i januar 2017 lykkedes det at genfinde den Grønbrogede Tudse i de ferske afvandingskanaler (S4) på engen. Der blev talt 5 kvækkende hanner fra primo maj til primo juni.

I Bogø By holdt en enkelt han stand i S8. Vandhullet er truet af tilgroning med dunhammer.

Endelig blev der hørt og set grønbroget tudse i nogle helt nygravede vandhuller syd for Bogø By og Grønsundvej. Her blev talt 5 kvækkende hanner og der er efterfølgende set mange haletudser og nyforvandlede tudser på land. Historien er omtalt mere detaljeret i sidste kapitel.

I efteråret 2017 gøres der nogle nye tiltag for grønbroget tudse på Bogø og der er håb om at den negative udvikling for bestanden nu er vendt og bestanden kan stabilisere sig efter mange års tilbagegang.

Vestmøn

På Vestmøn er der registreret 66 kvækkende hanner i 10 vandhuller (U6, U7, V7, V11, V12, V13, V22, V28, W10, Y4).

2017 har generelt ikke været et godt år for den grønbrogede tudse på Vestmøn. Der er talt meget få tudser i vandhullerne og mange huller blev ikke besøgt af tudserne. Årsagen er sandsynligvis, at flere af de traditionelle yngledamme blev oversvømmet i januar 2017 og dermed er blevet for salte til at benyttes af tudserne.

Østmøn

Bestanden omkring Elmelunde er overvåget i 2017 og der blev hørt 8-10 kvækkende hanner i vandhullet Å4.

Øvrige Møn, Ulvshale, Nyord, Tærø.

Overvågningen af disse lokaliteter gav ingen sikre tegn på grønbroget tudse. Tærø er besøgt i 2017, men der blev ikke hørt grønbroget tudse på øen. Vandhullerne er generelt salte efter januars oversvømmelse af strandengene.

Vejret vinter, forår og sommer 2017.

Vejret gennem forår og sommer har stor indflydelse på paddernes ynglesucces. Som udgangspunkt er et vandrigt landskab ved vinterens afslutning gunstigt for de fleste padders ynglemuligheder. Det sikrer en god vandstand i dammene fra starten af ynglesæsonen og dermed udsigt til at æg og haletudser kan nå at udvikle sig inden de tørrer ud i en sommertørke

Høj forårvandstand er en betingelse for ynglesucces for de fleste padder. Oversvømmet vandhul ved Fanefjord, april 2017.

Kort gennemgang af kommunens forårs- og forsommervej 2017

Udgangspunktet for 2017 var en forholdsvis lun, tør og solrig vinter i forhold til gennemsnittet 2006 – 2015. Et blæsevejr den 3.-4.januar 2017 medførte oversvømmelser af mange kystnære arealer, herunder en del vigtige paddevandhuller. Afslutningen på vinteren i februar blev forholdsvis våd.

Marts måned blev varm med et stort overskud af nedbør og underskud af sol. Temperaturen bød på den næsthøjeste marts-temperatur siden 1874. Middel af de daglige maksimum- og minimumstemperaturer blev 8. højeste siden 1953.

April blev koldere, vådere og solfattigere en gennemsnittet for 2006-2015. Den højeste apriltemperatur blev den laveste siden 1997. April havde lavere maksimum-temperatur end marts, hvilket ikke er sket siden 1973. Frost og sne flere steder.

Maj blev tørrere, varmere og lidt solrigere end gennemsnittet for 2006-2015. Middel af de daglige minimumstemperaturer blev 8. højeste siden 1953. Første sommerdag blev den 18. maj.

Juni blev meget våd, solfattigere og lidt varmere end gennemsnittet for 2006-2015. Det blev således den vådeste og solfattigste juni siden 2012. Middelværdien af de daglige minimumstemperaturer blev den niende højeste siden 1953. Lokalt bød juni på kraftig regn og skybrud flere steder.

Resume af ynglesæsonen 2017

For padderne betød den forholdsvis våde vinter 2016/2017 at forårsvandspejlet i de fleste vandhuller var højt. Det var et godt udgangspunkt for årets ynglesæson. Marts satte med sine høje temperaturer gang i paddernes yngleforberedelser, og der var tilløb til kvækning hos både klokkefrø og løvfrø enkelte steder. Springfrø, spidssnudet frø og butsnudet frø var stort set færdige med deres parring ved udgangen af marts. Det hele gik i stå med vinterens komme i april og der var helt tavst på ynglepladserne. Da det blev maj, og varmen og solen vendte tilbage, kom der hurtigt gang i alle arter, bortset fra løgfrøen der formentlig var færdig med sin parring på dette tidspunkt. Det efterfølgende vejrlig med nedbør og varme, dog uden ret meget sol, betød at kun få vandhuller tørrede ud. Det gav haletudserne af strandtudsen og grønbroget tudse, der typisk yngler i lavvandede damme og oversvømmelser, gode muligheder for at udvikle sig og gå på land uden problemer.

Salt i ynglevandhuller

Oversvømmelsen i januar 2017 efterlod en række ellers vigtige ynglevandhuller som ubrugelige ved ynglesæsons start på grund af højt saltindhold. I forbindelse med årets overvågning er saltindholdet i enkelte kystnære vandhuller blevet målt.

Tærø – kortblad Q – alle vandhuller		
Vandhul	Salinitet (promille)	
Q1	13,7	Ingen padder
Q2	11,0	Ingen padder
Q3	11,1	Ingen padder
Q4	7,4	Enkelte kvækkende grønne frøer

Q5	8,7	Enkelte kvækkende grønne frøer
Q6	9,5	En grøn frø
Q7	0,1	Flere grønne frøer

Saliniteten i havvandet ud for øen blev målt til 8,8 promille.

Tostenæs- kortblad V – kystnære vandhuller		
Vandhul	Salinitet	Bemærkninger
V10	3,8	En del hanner (7)
V11	0,0	10 hanner; mindst 3 ægkuld + nyklækkede larver
V12	4,5	5 hanner
V13	7,5	7 hanner
V14-V19		Givetvis for salte, ingen tudser.

3 historier fra paddeverdenen i 2017

Babyboom hos den grønbrogede tudse på Bogø

Tidligere var den grønbrogede tudse almindelig og udbredt på Bogø. Tudsens har en sydøstlig udbredelse i Danmark, og Vordingborg Kommune har en stor andel af bestanden. Desværre er den ikke længere almindelig, hverken på Bogø eller andre steder. Tudsens er afhængig af lysåbne vandhuller uden bevoksninger af tagrør og dunhammer og ikke mindst uden fisk. Sådanne vandhuller er desværre sjældne.

Vordingborg Kommune forsøger at hjælpe tudsens på Bogø inden det er for sent og tudsens er uddød. Der er i de seneste år siden oprenset og gravet en del nye vandhuller på Bogø, men det har endnu ikke afgørende forbedret tudsens situation på Bogø.

I foråret 2017 blev der gravet 3 nye vandhuller og oprenset 1 eksisterende vandhul på Grønsundvej 603 på Bogø. Overvågningen af den grønbrogede tudse i 2016 havde ikke afsløret kvækkende tudser i nærheden af adressen, der tidligere har huset en lille bestand i et tilgroet vandhul på ejendommen. Der var derfor håb om, at der stadigvæk var levende, yngledygtige dyr i området.

Gravearbejdet med vandhullerne på ejendommen blev afsluttet den 24. marts 2017. Ved gennemgangen med ejerne af ejendommen blev der udtrykt håb om at vandhullerne i løbet af et års tid kunne blive attraktive for den grønbrogede tudse.

Om aftenen den 6. maj kontaktede ejeren den konsulent der havde stået for gravearbejdet med meddelelsen om at have hørt grønbroget tudse i et af de nye vandhuller. Konsulenten kørte straks til Bogø og kunne straks konstatere, at der sad en flot tudsehan sad og trillede (kvækkede) i vandhullet. I sandhed en skøn aften. I løbet af en uges tid blev der optalt 5 samtidige hanner i vandhullet. Lidt senere afslørede de mange karakteristiske ægstrengte at der havde været god ynglesucces. Efter nogle uger var vandhullet fyldt med tusindvis af haletudser. Livet i vandhullerne blev fulgt med stor interesse af familiens voksne og børn, der også konstaterede både grøn frø og lille vandsalamander i hullerne. I juli begyndte de forvandlede haletudser at gå på land og blev nu set overalt omkring på ejendommen. Dette fortsatte sommer og efterår ud hvor de små grønbrogede levede deres liv i samdrægtighed med familien på Grønsundvej. De små tudsers forkærlighed for at søge ophold omkring døre var dog lidt problematisk, men ingen tudser kom vist i klemme. Sidst på efteråret fandt tudserne deres overvintringssteder omkring ejendommen. Nu venter der en ny spændende sæson i 2018.

Eksemplet fra Grønsundvej viser hvor hurtigt grønbroget tudse kan kvittere for nye, velegnede ynglevandhuller. Det viser også hvor vigtigt det er, at der genskabes velegnede yngledamme medens der er stadigvæk er voksne dyr i området.

Billeder fra Grønsundvej 603, Bogø.

Det nygravede vandhul i slutningen af marts 2017.

Trængsel under bryggersdøren.

Den succesfuldte yngledam sommer 2017

Oversigt over projektområdet. Forrest den omtalte yngledam. Til højre ligger der en lidt større dam. Ved huset (tv) ligger det oprensede vandhul og ved gravemaskinen er det tredje vandhul ved at blive gravet.

”Ekspanderende” klokkefrøer på Knudshoved Odde

Klokkefrøerne på Knudshoved Odde er et af Vordingborg Kommunes naturklenodier. I starten af 1990'erne var bestanden i reel fare for at uddø på Knudshoved fordi dens levesteder var blevet forringet på grund af tilgroning. Ved et ihærdigt arbejde i 10 år lykkedes det at vende udviklingen for klokkefrøerne og bestanden var umiddelbart reddet. Der opstod så ønsket om at etablere en såkaldt ”dubbelbestand” længere mod øst på Knudshoved Odde. Der blev lavet en del naturforbedringer og i årene 2000-2003 blev der udsat klokkefrø yngel i de nye vandhuller. Den nye bestand har svinget en del i størrelse, men nu ser det ud til at klokkefrøerne har bidt sig fast øst for Draget omkring Paradiset og i sydkanten af Knudsskov.

I 2017 blev klokkefrøen for første gang i årtier konstateret øst for Knudsskov. Det skete i en stor, nygravet dam fra 2015 med en flot udviklet vandplantebestand. Vandhullet ligger smukt ud til Smålandshavet og er omgivet af et afgræsset overdrev. Der blev i alt talt 12 kvækkende klokkefrøhanner. Spredningen til vandhullet er et bevis på, at klokkefrøbestanden på Knudshoved Odde tager godt imod den naturpleje der udføres og har potentiale til at generobre tabt land længere mod øst på odden. Tilbage i 1940'erne var klokkefrøen udbredt på det meste af Knudshoved Odde.

Den samlede bestand af klokkefrøer på Knudshoved Odde er opgjort til 750 voksne individer hvoraf 140 befinder sig øst for Draget.

Den nye ynglelokalitet for klokkefrø øst for Knudsskov. Stedet ligger lysåbent, har en rig bestand af vandplanter og afgræsset tilpas.

Den grønbrogede tudse i voldgraven ved Vordingborg Slotsbanke

Ved den grønbrogede tudses opdukken i voldgravene i 2013 var der store forventninger om at voldgravene kunne blive en god permanent yngleplads for den sjældne tudse. I 2013 og 2014 var der 10-14 kvækkende hanner, i 2015 var der kun 5-6 tudser der kvækkede og i 2016 blev der kun talt 3 kvækkende tudser. Ved overvågningen i de 4 år kunne der konstateres en tiltagende mængde af fisk i voldgravene, heraf mange tydeligvis udsatte store karper, guldfisk og endog en stør. Fisk i vigtige paddevandhuller er en katastrofe for æg og haletudser.

Forventningerne til 2017 var derfor ikke store. Men allerede i starten af maj var der flere "fløjtetudser" i voldgraven og koncerten endte mod slutningen af maj med et kor af omkring 50 hanner. Forklaringen på det pludselige store antal grønbrogede tudser kan forklares med, at generationen fra 2013 var blevet kønsmodne og nu var søgt til voldgraven for at yngle.

Henover foråret blev voldgraven begroet med store mængder af trådalger, der lagde sig oven på voldgravens mange vandplanter. Dette var et sandt eldorado for den grønbrogede tudse at opholde sig i, og på, og det gav utvivlsomt også en vis beskyttelse mod voldgravens mange fisk. Om tudserne så havde ynglesucces i voldgraven er det vanskeligt at vurdere. Der kunne ses masser af ægstreng, og sidst på sommeren blev der set enkelte nyforvandlede tudser forskellige steder på borgruinen. Vordingborg Kommune overvejer nu om det er muligt at finde en måde at beskytte den Grønbrogede Tudse i voldgraven mod fiskene, så den også i fremtiden kan have en god yngleplads i Vordingborg by.

De mange trådalger i voldgraven fald ikke i god jord hos mange der kom forbi i maj og juni og der var planer om oprensning. Men på grund af de ynglende tudser blev projektet udsat til august hvor de små nyforvandlede tudser har forladt vandet. Situationen blev fint formidlet på kommunens hjemmeside, af lokalpressen og TV2-ØST, og kritikken stoppede.

Tidligere brugte den grønbrogede tudse et vandhul på Kirkeengen. Dette var efterhånden så tilgroet med tagrør og dunhammer, at det ikke var benyttet af den grønbrogede tudse i flere år. Derfor er de 2 gamle vandhuller på Kirkeengen blevet oprenset i efteråret 2017. Endvidere er der nedenfor Vordingborg Kirke blev afgravet dunhammer på 2 lokaliteter så de fremtræder som lavvandede damme. Håbet er, at en del af tudserne fra voldgraven vil søge til Kirkeengen i de kommende år, medens der arbejdes på at finde en løsning på problemet med de mange fisk i voldgraven.

På billedet ses en kvækkende grønbroget tudse mellem voldgravens alger og vandplanter.

En grønbroget tudsehun i voldgravens vand.

Voldgraven som den tog sig ud i starten af juni 2017. Tudserne var begejstrede for de store puder af alger og vandplanter som gav dem beskyttelse mod voldgravens mange fisk.

Oversigt over vandhuller med sjældne padder 2016 – 2017.

Vandhul nr. (120)	Klokkefrø (20)	Løvfrø (69)	Strandtudse (2)	Grønbroget Tudse (42)	Løgfrø (4)	Arter
A4	X	X			X	3
A5	X	X				2
A6				X		1
A8	X	X				2
A9	X	X			X	3
A11	X					1
A13		X				1
A14	X	X				2
A16				X		1
A17				X		1
A19	X	X				2
A20	X				X	2
A22		X				1
A23	X					1
A24	X	X	X		X	4
B2	X	X				2
B3	X	X				2
B4	X	X				2
B5	X					1
B6	X					1
B7	X	X				2
B8		X				1
B9		X				1
B14	X					1
B15	X	X				2
B19		X				1
B20	X					1
B21	X					1
B23		X				1
B27		X				1
C2			X	X		2
D6				X		1
D8				X		1
D9				X		1
D15				X		1
D18				X		1
D19				X		1
D22				X		1
D24				X		1
D29				X		1
D32				X		1
E4				X		1
E20				X		1
E21				X		1
F1				X		1
F6				X		1
I10		X				1
J2				X		1
J3				X		1
J16				X		1
K3		X				1
K4		X				1
K5		X				1
K6		X				1
K8		X				1
L2		X				1
L3		X				1
L7		X				1
L8		X				1
L9		X				1
L10		X				1

Vandhul nr.	Klokkefrø	Løvfrø	Strandtudse	Grønbroget Tudse	Løgfrø	
L13		X				1
L14		X				1
L15		X				1
L16		X				1
L17		X				1
L20		X				1
L23		X				1
L24		X				1
L26		X				1
L27		X				1
L31		X				1
L32		X				1
L33		X				1
L34		X				1
L35		X				1
L36		X				1
L45		X				1
L47		X				1
L48		X				1
L54		X				1
L56		X				1
L58		X				1
L59		X				1
M3		X				1
M4		X				1
M7		X				1
M19		X				1
M22		X				1
M29		X				1
N11		X				1
N12		X				1
N14		X				1
P2		X				1
P4		X				1
P5		X				1
P6		X				1
P8		X				1
P9		X				1
R1				X		1
S4				X		1
S8				X		1
S17				X		1
U6				X		1
U7				X		1
V10				X		1
V11				X		1
V12				X		1
V13				X		1
V14				X		1
V22				X		1
V28				X		1
W10				X		1
X3				X		1
Y1				X		1
Y4				X		1
Y12				X		1
Z5				X		1
Å4				X		1

Nyforvandlet grønbroget tudse og løbebille. Foto Ivan Ingemannsen.